

CU PRIVIRE LA ISTORICUL PĂDURILOR DIN JUDEȚUL BISTRIȚA — NĂSĂUD

TRAIAN ANDRON

Locul și rolul pădurii în viața economică și socială a țării, precum și modul în care această imensă bogăție naturală trebuie gospodărită, dezvoltată și conservată, a constituit o preocupare de seamă a partidului și statului nostru, care i-au acordat încă de la Conferința Națională a P.C.R. din 1945 o grijă din ce în ce mai mare.

Complexul de măsuri luate în anii construcției socialismului cu privire la gospodărirea pădurilor patriei, a fost ridicat pe o treaptă superioară la Congresul al XI-lea al P.C.R. fiind apoi concretizat prin vastul Program de conservare și dezvoltare a fondului forestier pe perioada 1976—2010” a cărui înlăptuire va aduce cu sine crearea unor falnice păduri, care alături de modernele siluete ale industriei și construcțiilor social-culturale, vor asigura urmașilor, pe lângă un volum sporit de material lemnos, un mediu înconjurător agreabil și sănătos.

Această nobilă misiune a pădurilor noastre a fost în mod strălucit sintetizată de către **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al Partidului Comunist Român, care referindu-se la aplicarea recentului Program, spunea : „**Vrem ca societatea socialistă și comunistă să aibă și păduri mai bune, ca oameni să poată trăi — cel puțin așa cum au trăit în trecut — într-un aer bun, într-o climă sănătoasă!**”.

Pentru a se îndeplini gândul secretarului general al partidului și pentru a înțelege importanța și complexitatea acestor măsuri, cu deosebire rolul pe care l-a avut pădurea în viața poporului român din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre, considerăm necesar a se face o succintă retrospectivă istorică cu privire la pădurile de pe meleagurile județului Bistrița-Năsăud.

Din cele mai vechi timpuri, de cînd omul a început să-și organizeze primele forme de gospodărie, pădurea a avut un rol însemnat în dezvoltarea societății, în procesul realizat pînă la atingerea nivelului ac-

tual de civilizație. Încă din preistorie ea a fost de un mare ajutor pentru populație din multiple puncte de vedere. Suprafețele imense de păduri existente, mai ales în vechime, au constituit „casa și masa” vânătorului, care era recoltat cu mijloace începînd de la cele mai rudimentare pînă la actualele arme de foc, furnizînd omului carnea, blănurile și pieile necesare pentru hrană, îmbrăcăminte și încălțăminte. Fructele din pădure, alune, nuci și jir, apoi fragi, zmeură, afine, mure și măcieșe, tot soiul de ciuperci și bureți, precum și frunzele de leurdă, păpădie, lobodă și știr, sau păstrăvul, lipanul și alte soiuri de pești — toate pe măsura descoperirii calităților lor nutritive — au constituit hrana de bază a locuitorilor din preajma pădurilor de pe aceste meleaguri. De asemeni și focul obținut la început în mod natural de la copacii atinși de trăsnet a fost înlocuit cu „focul viu” produs prin frecarea a două lemne uscate de duritate diferită. Dacă se ia în considerare lemnul furnizal de păduri pentru colibe, bordeie, case sau unelte și încălzit, mobilă și utilizări industriale, adăpost și mijloc de apărare în vremuri de restriște, ne dăm seama că și în zilele noastre aceste bogății naturale constituie resurse mult apreciate de către societatea modernă, pădurea fiind astfel dintotdeauna cel mai apropiat și mai intim prieten al omului¹.

Desigur că, relațiile reciproce între pădure și om au fost determinate de apariția și perfecționarea mijloacelor de lucru pentru recoltarea și prelucrarea lemnului sau celorlalte produse accesorii. De la uneltele de piatră pînă la fierăstraiele mecanice din zilele noastre, drumul a fost atît de anevoios și lung, mai ales dacă ținem seama de etapele de dezvoltare prin care a trecut omenirea.

În cuprinsul județului există mărturii arheologice care conduc la găturile dintre om și pădure pînă departe în epoca neolitică. Au fost găsite topoare de piatră ce se foloseau desigur la tăierea copacilor și prelucrarea lemnului în localitățile Apatiu, Țentea, Corvinești, Mintiu, Mocod; securi de piatră la Bistrița, Petriș, Coldău și Cireșoia sau dălți din piatră la Bozieș, Sinnicoară, Nușeni, Bidu și Vișoara. Apar apoi unelte din aramă cum sînt topoarele de la Ilișua, Coldău și Târbuiu sau dălțile găsite în Romuli, Dorolea, Ilișua și Coldău. Mai tîrziu cînd a apărut bronzul, există dovezi care atestă folosirea uneltelor confecționate din acest metal, securi, topoare și dălți răspîndite pe o mare arie din județ: Braniștea, Beclean, Dipșa, Monor, Șintereag, în jurul Bistriței la Ghinda, Dorolea și Petriș, la Rebrîșoara, iar pe Cîmpie la Enciu, Fintinița și Rusu de Sus. Fierăstrăuașul de bronz găsit la Reteag confirmă folosirea unor unelte mai perfecționate la secționarea lemnului. Apariția fierului a revoluționat mijloacele de recoltare și prelucrare ale produselor pădurii, odată cu care s-au diversificat meșteșugurile în lemn începînd să-și facă prezența tăietorii de pădure, rotarii, tîmplarii, dulgherii, cum rezultă din numeroasele descoperiri arheologice, dintre care amintim se-

¹ Giurescu C. Constantin. *Istoria pădurii românești*. Ed. Ceres. p. 12—20. București, 1975.

curile găsite în castrul roman de la Orheiu Bistriței și depozitul de unelte de la Șieu².

Suprafețele ocupate de păduri în vechime erau desigur cu mult mai mari ca în vremea noastră, dar pe măsura înmulțirii locuitorilor români autohtoni și a localizării unor noi grupuri de populație maghiară și germană, nevoia de extindere a așezărilor umane, a sporirii suprafețelor agricole și pășunilor, a făcut ca terenurile împădurite să fie reduse treptat. Cele mai vechi documente, care s-au păstrat despre meleagurile acestui județ, pomenesc termenul de pădure alături de arături, livezi și pășuni în diverse tranzacții de moșii (moșteniri, donări, delimitări, vânzări) datează din a doua jumătate a secolului al XII-lea. Dintre numeroasele documente enumerăm câteva mai semnificative: Diploma regală din 1230 întărea starea dintre anii 1172—1196 cu privire la pământurile de arătură, fînațe, **păduri**, livezi, apele și riurile care țin de ele de pe moșia Șieu-Sfintu unde în 1288 se vinde un lot de pământ cu toate folosințele cum sînt: **pădurile, crîngurile** și fînețele. Într-un act de împărțire a averii între comiții de Rodna se vorbește de ogoare și **păduri, vînatul din munți**, pescuit, cursele puse fiarelor din hotarul orașului Rodna, precum și de o **pădure** aflată la Sărățel, care trebuie să fie folosită în comun de iobagii de acolo. O altă împărțire de moșii datînd din 1340 se referă la pământurile arătoare, **pădurile, crîngurile**, livezile și fînațele din satul Bozieș. În documentul din 1319, privind satele Șieuș Monor, Gledin, Ruștior, Săcalul de Munte și altele se vorbește de **păduri și dumbrăvi** folosite în hotarele lor potrivit obiceiurilor din strămoși, precum și de folosința împreună a **marilor păduri** ce se află în ținutul de mai sus.

Din izvoarele istorice amintite și numeroase alte documente, rezultă că, încă de la începutul perioadei feudale pădurile erau împărțite pe localități și delimitate în cadrul acestora pe trupuri de moșii; erau oarecum clasificate în păduri mari aflate în preajma munților Rodnei, Birgău și Călimani, apoi păduri obișnuite, dumbrăvi și crînguri situate în hotarul localităților din zona de deal și cîmpie precum și braniști, adică păduri pentru a căror folosire s-au introdus anumite restricții cu privire la lemnărit, pășunat, vînat și pescuit în apele acestora.

La începutul mileniului nostru, cea mai mare parte din teritoriul acestui județ era acoperită de o bogată vegetație forestieră, aproape de nepătruns pe versanții și văile adînci de sub culmea marilor masive muntoase, unde stăpîneau aproape în exclusivitate coniferele, sub care, în zona dealurilor înalte și mijlocii, cele mai întinse suprafețe să fie ocupate de falnice făgete împletite mai jos cu stăjerete și arborete de amestec, care în părțile colinare și pe cîmpie se intercalau cu numeroase

2 Dănilă Șt., Marinescu G.. *Unelte, arme și obiecte de piatră șlefuită descoperite pe teritoriul jud. Bistrița-Năsăud*, în *File de istorie*. III. Bistrița, 1974, p. 11—29; Idem. *Obiecte de bronz descoperite pe teritoriul jud. Bistrița-Năsăud*, p.c. pag. 77—78; Dănilă, Șt. *Depozitul de unelte agricole din secolul al XII-lea descoperit la Șieu*, în *Arhiva Someșană*, I. Năsăud. 1972, p. 181—6.

3 *Documente privind istoria României, C. Transilvania, veacul XI—XII, vol. I, p. 242. vol. II p. 382—3; veacul XIV. vol. I p. 541. Ed. Academiei 1951—1954.*

și mari dumbrăvi de stejar. Coastele din jurul așezărilor omenеști și pantele stîncoase erau acoperite mai mult cu tufărișuri, iar pe lungul raurilor se găseau zăvoaie întinse.

Pe măsura extinderii așezărilor omenеști, aceste tipuri de păduri au început să fie defrișate și restrînse, mai întii cele din zona de cîmpie și dealuri, iar mai tîrziu defrișările s-au extins treptat înspre munte, locul lor fiind luat de arături, finețe, pășuni și chiar vetre de sat.

Numeroase documente istorice atestînd noțiunea de **poiană** — care prin sensul ei exprimă un teren gol înconjurat de pădure — fac dovadă despre imensa întindere a vegetației forestiere din vremurile mai vechi. Satele Ciceu-Poieni (1461), Poienile Zagrei (1695) sau Poiana Ilvei (1773) arată că în zonele respective localitățile amintite s-au înființat pe asemenea terenuri. Acest fenomen mai este întărit de faptul că, pe teritoriul aproape a fiecărui sat, există asemenea denumiri locale care se păstrează pînă în zilele noastre. Exemplificăm cîteva: Poiana Grigii (Beudiu), a Gecanului (Țentea), Poiana Dobrii (Dobricel), a lui Pavel (Ilișua), a Grofului (Sărățel), situate în zona colinară, sau poiana Tomnatic (Telciu), Rotundă (Rebra), a Cătunenilor (Ilva Mare), Bondar (Leșu), lui Orban (Bistrița Bîrgăului), a Poștii (Prundu Bîrgăului), Poiana Tomii (Budacu de Sus) care sînt situate în zona montană. Termenul de poiană este întrebunțat și în limba naționalităților conlocuitoare, maghiară și germană, cum este cazul la Jeica, Strugureni și Vermeș. Completînd șirul acestor dovezi cu numeroasele denumiri de preluci, pripoare, lazuri, zmizi etc., care exprimă aproape cu același sens noțiunea de terenuri agrare situate în pădure, rezultă mai evident marile suprafețe ocupate de păduri în trecut⁴.

Pe lîngă numeroasele foloase trase de om pe seama pădurilor încă din cele mai vechi timpuri, acestea au avut un important rol de scut și de apărare a poporului român, ele determinînd în multe cazuri strategia cîștigării unor lupte. În vremuri de asuprire și bejenie populația locală se retrăgea în mijlocul codrilor, de unde apoi pregătea riposta pentru cîștigarea sau menținerea dreptului de populație băștinașă, ori pentru eliberarea de subjugare și asuprire. Astfel, în timpul luptelor și ocupației romane, dacii liberi s-au retras în pădurile din Carpații Răsăriteni. În perioada migrațiunii popoarelor, codrii seculari au fost scutul populației autohtone de aici. Pe teritoriul județului au rămas urmele năvălirii tătarilor din anii 1241, 1284 și 1717, despre care documentele istorice vorbesc că, după distrugerile cauzate orașului Rodna, aceștia au fost atrași pe Valea Vinului, la Parva și în alte locuri, unde pădurea a fost tăiată pe jumătate, iar cînd tătarii au intrat pe aceste văi în urmărirea strămoșilor noștri, au fost prăvăliți arbori de pe ambii versanți

⁴ Dunăre N., Boca P., Iosifescu S., *Forme tradiționale de pădurărit*, în *Bistrița-Năsăud. Studii de etnografie*, în curs de apariție.

producându-se învâlmășeală și dezordine în rindul năvălitorilor care au suferit pierderi însemnate⁵.

Într-o lucrare care se referă la istoria ținutului Bistrița din perioada 1141—1699, se arată că, după venirea coloniștilor sași „oamenii... care locuiesc pădurile... nu lasă în pace pe noii locuitori, stau la pîndă prin tufișuri și năpustindu-se asupra bărbaților germani, îiucid, răpindu-le oile și dînd foc satelor lor⁶.

În cursul veacului al XVIII-lea, datorită intensificării asupririi feudale numeroși băștinași de pe meleagurile comitatelor Solnocului Interior, Dăbîca și ținutul Bistriței, au luat calea pribegiei spre Țara Moldovei. Bejenarii se adunau în „pădurile Ceparului și Dumitrei” în cele ale „bîrgăuanilor, cușmenilor și petrișenilor” de unde pe plaiuri de munte treceau culmile Carpaților stabilindu-se în satele moldovene⁷.

Pădurile din județul nostru au oferit scut localnicilor și în vremuri mai apropiate. În perioada ocupației horthyste, mulți din românii chemați sub arme pentru ca să lupte pe frontul de răsărit împotriva Uniunii Sovietice, convinși fiind de nejustețea acestui război, și-au găsit refugiu în codrii de pe aceste meleaguri.

Folosința în comun a pădurilor în vremurile îndepărtate, a determinat și caracterul obștesc al proprietății. La începutul perioadei feudale pădurile au format proprietatea obștilor sătești fiind folosite în comun de către membrii acestora. Pe măsura aservirii populației de către feudali și a grupării terenurilor pe moșii din ce în ce mai mari aparținînd grofilor și baronilor, pe teritoriul comitatelor au început să se delimiteze suprafețe de pădure în folosința exclusivă a acestora iar altele destinate folosinței comune a moșierilor și locuitorilor, situație care a dăinuit pînă la mijlocul secolului al XVIII-lea. Spre deosebire de acestea, în districtul Rodnei, Bistriței și pe domeniul văii Bîrgăului, pădurile au fost dintotdeauna proprietatea și folosința obștilor sătești, situație care s-a menținut pentru români și sub regimul militar de graniță⁸.

După desființarea iobăgiei (1848), în comitate s-a restrîns dreptul de folosință asupra pădurilor a foștilor iobagi, la strîngerea crengilor și scoaterea arborilor căzuți sau uscați, fiind oprită tăierea lemnului de construcție. În 1854, ca urmare a numeroaselor proteste și a intensificării mișcărilor țărănești, s-a asigurat țăranilor abia 1/3 parte din suprafețele împădurite, pădurile cele mai de valoare rămînînd în proprietatea moșierimii. Un an mai tirziu, a fost reglementată proprietatea asupra pădurilor, acestea devenind proprietate de stat, comunală și particulare, interzicîndu-se folosința acestora chiar pentru trebuințele pro-

⁵ Șotropa Virgil, *Tătarii în Valea Rodnei*, în Anuarul Inst. de ist. națională, III 1924—25, Cluj, 1926, p. 255—74; Mășu Emil, *Aurul verde — bogăție de seamă a județului*, în *Pe coordonatele sfertului de veac de la proclamarea Republicii*. Comitetul județean P.C.R. Bistrița-Năsăud, 1972, p. 90.

⁶ Kisch Oscar, *Evenimentele mai însemnate din istoria Bistriței și ținutului Nosen (Diewichtigsten Ereignisse aus d. Geschichte von Bistritz u.d. Nösner)*, Bistrița, 1926, p. 4.

⁷ Bureacă I., *Aspecte ale bejeniei în veacul al XVIII-lea din jud. Bistrița-Năsăud*, în *File de istorie, I, Bistrița, 1971, p. 158.*

⁸ Pascu Ștefan, *Voievodatul Transilvaniei*, vol. I, Ed. Dacia, Cluj, 1971, p. 36. 124. 322, 327.

prii, fără autorizarea forurilor silvice⁹. Împărțirea aceasta a adus cu sine lichidarea formei obștești de posesiune și folosință a pădurilor, care au devenit proprietatea particulară, eclesiastică și a țăranilor înstăriți. Prin reforma agrară de după primul război mondial, o bună parte din pădurile feudale au fost trecute la stat, atribuite comunelor și în puține cazuri unor composesorate, stare de lucruri care a dăinuit pînă la reforma agrară înfăptuită în anii 1945—46 de către regimul democrat instaurat în țara noastră de masele populare, cînd a fost lichidată proprietatea latifundiară asupra pădurilor¹⁰.

Deși, prin ordinul imperial din 1851 privind desființarea regimentului de graniță năsăudean, se dispune ca pădurile să rămînă și pe mai departe în folosința comunelor grănicerești, cu ocazia transpunerii proprietății de la administrația militară la cea civilă, organele executive au predat aceste păduri fîscului imperial (erariului) cu toate protestele locuitorilor. După un deceniu de aprige demersuri, foștii grăniceri și-au redobîndit pădurile fără despăgubiri, însă hotărîrea împărătească nu a fost respectată decît în parte, căci familiile nobile Bethlen și Kemény și-au formulat pretențiuni asupra pădurilor din munții Bîrgăului și Călimani. A urmat un lung proces de aproape trei decenii, care s-a încheiat în 1890 cu așa numita „pace judecătorească”, cele 44 comune grănicerești fiind obligate la mari despăgubiri bănești față de nobilii amintiți, iar jumătate din pădurile în litigiu au trecut sub administrarea fîscului imperial¹¹. În același an, a fost instaurată prin lege o administrație separată a pădurilor grănicerești năsăudene, cu care ocazie o mică parte din păduri a fost defalcată pe seama comunelor, iar cealaltă a rămas în indiviziune (cumulativă) fiind gospodărită direct de către organele statale, comunele devenind proprietare mai mult formal, căci din veniturile nete realizate, au beneficiat doar de o mică parte (circa 10—15 %) diferența depunîndu-se, din ordinul autorităților austro-ungare, la băncile capitaliste pentru finanțarea unor acțiuni străine (de interesele comunității grănicerești)¹². Această formă de proprietate și administrare s-a menținut, cu unele adaptări, pînă în anul 1948.

Reglementarea relațiilor dintre om și pădure, pe teritoriul țării noastre își are începutul de pe vremea stăpînirii romane în Dacia. Este cunoscut faptul că strămoșii noștri daci erau meșteri iscusiți în prelucrarea lemnului, din care, pe lîngă uneltele de muncă, își construiau adăposturi gospodărești, întărituri și chiar cetăți de apărare. În acea vreme, pentru obținerea unor avantaje economice pe seama pădurii, administrația romană a introdus pe teritoriul Daciei colegiile forestiere care reglementau folosirea pădurilor și pășunilor, încasînd după acestea cu ajutorul unor funcționari anumite taxe. De atunci datează și

⁹ Kovács Iosif. *Desființarea relațiilor feudale în Transilvania*. Ed. Dacia. 1973. Cluj. p. 18. 73.

¹⁰ Constantinescu M., Daicoviciu C., Pascu Șt., *Istoria României, Compendiu*, Ed. Didactică, București, 1971. p. 369, 459—60.

¹¹ Sotropa V., *Istoricul districtului năsăudean*, în *Arhiva Someșană*. nr. 9. Năsăud. 1927. p. 35—50.

¹² Lungu Octavian. *Exploatarea pădurilor grănicerești din Bistrița-Năsăud*, București. 1935, p. 72—76.

unele documente care pomenesc de „colegiile naute” (ale navigatorilor și plutașilor) precum și de cele ale „dendroforilor” (încărcători de lemne)¹³.

Din perioada de formare a poporului român și a existenței obștiilor sătești, apare denumirea de „**braniște**”, adică pădure oprită la tăiere, ceea ce înseamnă că pe lângă pădurile cu acces liber, s-a ivit nevoia conservării unor suprafețe împădurite, situație care s-a menținut de-a lungul întregii epoci feudale. Pe teritoriul județului aceste **braniști** erau foarte numeroase, unele menținându-se pînă în zilele noastre, dintre care amintim pe cele din hotarul satelor Bozieș, Beudiu, Fintinele, Dumbrăvița, Ilva Mare, Rusu și Tiha Bîrgăului, și chiar numele comunei Braniștea provine de la o pădure care avea aceeași denumire¹⁴.

Spre sfîrșitul perioadei feudale, datorită extinderii folosinței lemnului și a produselor pădurii, apar preocupări de cunoaștere a compoziției pădurilor și a întinderii lor, deci primele gînduri amenajistice. În 1703, trimișii împărațului din Viena trebuie să cerceteze pădurile din Transilvania, spre a constata componența acestora, ce lemn de construcție și foc cuprind, precum și ce păduri de stejar sînt pentru îngrășarea porcilor¹⁵.

Pe teritoriul graniței militare, în 1774 se dispun „păzitorii de păduri”, deci se legitimează activitatea de pază a suprafețelor împădurite; apoi în 1730 au sosit „instrucțiunile pentru administrarea pădurilor”, iar în 1781 au urmat noi instrucțiuni cu privire la paza și administrarea pădurilor. Pentru cunoașterea și evidența întinderii suprafețelor acoperite cu păduri, în anii 1794—96 s-au împărțit munții între comunele grănicerești, conform numărului de locuitori și se înființează „cărți fonciare” privitoare la proprietățile particulare, la pășunile, pădurile și munții satelor. Mai tîrziu, în 1820, s-a dat un ordin care prevedea că, „pădurile au să fie împărțite în trei clase, normîndu-se tăiatul lemnului de clădit și ars”, pentru ca un an mai tîrziu reglementările apărute să prevadă: „în cazuri extraordinare, se permite familiilor lipsite să lăzuiască, iar locul lăzuit are să fie introdus în coalele cadastrale”¹⁶. Aceste reglementări s-au aplicat, cu timpul, și pe teritoriul comitatelor, inclusiv districtul Bistriței.

După revoluția din 1848 și desființarea iobăgiei, au apărut mai multe reglementări în legătură cu proprietatea și folosința pădurilor, favorizînd în mod direct pe marii proprietari de păduri, care odată cu extinderea producției capitaliste, au început o activitate devastatoare a acestora, exploatîndu-le fără nici o noimă în tendința de a obține profituri din ce în ce mai mari. Legea ungară din 1879 a încercat să pună stavilă acestor acțiuni. Ea prevedea că, pădurile statului, ale stabilimentelor publice și a anumitor societăți anonime, nu puteau fi exploatare decît pe baza unui amenajament, urmărind regenerarea pădurilor

13 Dunăre N., Boca P., Iosifescu S., *lucr. cit.*, p. 3—4.

14 *Dicționarul limbii române moderne*, Ed. Academiei, 1958, p. 91 și cercetări proprii.

15 Giurescu C. C., *lucr. cit.*, p. 127—8.

16 Șotropa V., *Răboaje din trecut*, în Arhiva Someșană, nr. 4, Năsăud, 1925, p. 95—97.

Această lege nu se referea însă la pădurile particulare, care cu excepția celor de protecție, nu erau supuse la nici o restricție oricare ar fi fost suprafața exploatată sau defrișată. Abia în anul 1918, guvernul ungar a emis o ordonanță potrivit căreia nici o pădure nu putea fi exploatată fără o autorizare prealabilă a serviciului silvic, limitînd suprafața anuală de exploatat în raport cu posibilitățile de împădurire ale furnizorului¹⁷.

În anul 1890, guvernul ungar a emis o serie de legi speciale pentru administrarea pădurilor grănicerești năsăudene, care cuprindeau circa 2/3 din suprafețele împădurite ale actualului județ. În același an s-a înființat Direcția silvică din Bistrița pentru administrarea acestui patri-moniului forestier. În baza legilor amintite, pădurile fiecărei comune grănicerești au fost împărțite în două categorii :

a) păduri destinate să satisfacă trebuințele locuitorilor și a comunei, cu lemne de foc, construcție și pentru necesitățile industriei casnice ;

b) păduri administrate cumulativ în mod exclusiv de către Direcția silvică, beneficiul net rezultat fiind împărțit între comunele proprietare pe baza unei cote numită tangentă.

Exploatarea pădurilor grănicerești reglementată înainte printr-un plan provizoriu, din anul 1907 au avut un amenajament definitiv, care le împărțea în trei secțiuni :

A — codru de rășinoase cu ciclul de 100 ani.

B — păduri de protecție.

C — arborete de fag cu ciclul de 80 ani.

În anul 1923 pădurile de pe teritoriul județului au fost supuse prevederilor codului silvic român, întocmindu-se apoi noi amenajamente, care au rămas în vigoare, cu unele îmbunătățiri pînă la naționalizare (1948)¹⁸.

Începînd cu anul 1891 și pînă în 1920, Direcția silvică vindea pădurile la diferite firme capitaliste pe bază de contracte sau concesiuni pe termene mai lungi, atunci cînd era vorba ca acestea să construiască instalații de prelucrare (fabrici) sau căi ferate forestiere, acordîndu-li-se adesea tot felul de derogări și avantaje care au condus la o adevărată devastare a pădurilor. După Unirea din 1918, firmele beneficiare — în majoritate străine — s-au cartelat mulți ani la rînd în tendința de a obține profituri cît mai mari, situație care a adus cu sine stagnarea activității forestiere pînă în 1925, cînd Direcția silvică Bistrița a trecut la exploatarea pădurilor în regie proprie, pentru ca în 1926 să ia ființă, prin asocierea comunelor, o unitate forestieră pentru exploatarea pădurilor grănicerești (Regna), a cărei activitate, cu unele întreruperi a continuat pînă în anul 1948¹⁹.

17 Giurescu C., *lucr. cit.* p. 130, 134, 135; Kovács J., *lucr. cit.* p. 70—73.

18 Mășu E., *lucr. cit.* p. 102—3.

19 Lungu O., *lucr. cit.* p. 93—99, 101—117.

Celelalte păduri din județ au rămas la discreția afaceriștilor de tot felul, care au continuat să le exploateze în mod nemilos.

Acestor stări de lucruri li s-a pus capăt prin trecerea pădurilor și a mijloacelor de producție în proprietatea statului, odată cu legea silvică din 1947 și cu actul de naționalizare din 1948.

De acum începe o nouă epocă în gospodărirea patrimoniului forestier de pe aceste meleaguri, când poporul în calitate de proprietar și producător, sub conducerea înțeleaptă a partidului și statului a trecut la implementarea unor măsuri de cultură, refacere și exploatare a acestei imense bogății, din ce în ce mai cuprinzătoare, care prin recentul Program de conservare și dezvoltare a fondului forestier în perioada 1976—2010, statuează în mod științific și unitar, ansamblul de acțiuni privind gospodărirea judicioasă a pădurilor patriei.

AUS DER GESCHICHTE DER WÄLDER IM KREIS BISTRIȚA-NĂSĂUD ZUSAMMENFASSUNG

Der Verfasser verweist zunächst auf die Massnahmen des vom XI. Kongress der R.K.P. angenommenen Programms zur Wahrung und Entwicklung des Forstbestandes in der Zeitspanne 1976—2010.

Die Verwendung des Holzes beim Feuermachen und beim Bau einer Unterkunft (Erdhütte, Hütte usw.) ist seit den ältesten Zeiten bekannt, wobei hervorzuheben ist, dass die bewaldeten Flächen früher viel ausgedehnter waren als heute. Im königlichen Diplom aus dem Jahre 1230, das auch auf die Lage in den Jahren 1172—1196 Bezug nimmt, wurde den Wäldern eine besondere Aufmerksamkeit geschenkt, da ihnen im Rahmen der feudalen Transaktionen von Kauf, Verkauf und Erbschaft eine wachsende Bedeutung zukam.

In dem Masse in dem sich die menschlichen Siedlungen ausdehnten wurden ausgedehnte Waldflächen gerodet, wodurch freie Flächen übrigblieben, „poieni“ (Waldlichtungen) genannt, eine Bezeichnung die jahrundertlang gewahrt wurde. Zugleich bestätigen die zeitgenössischen Urkunden zur Genüge die Tatsache, dass der Wald in Zeiten der Unbill der einheimischen Bevölkerung als Zufluchtsort diente; im 18. Jahrhundert war diese Flucht in die Wälder unter der Bezeichnung „bejenie“ bekannt.

In dem Masse in dem die Lanbevölkerung durch die Grossgrundbesitzer immer mehr unterjocht wurde, ging die Benützung der Wälder auf diese Feudalherren über. Im Nassoder Grenzgebiet hingegen verblieben die Dorfgemeinschaften im Besitz der Rechte auf ihre Wälder.

Nach 1794 wurden Grundbücher eingeführt, die die Benützung des Ackerbodens und der Wälder regelten. Mit dem gleichen Ziel gründete die ungarische Regierung 1890 die Forstdirektion von Bistritz, die die Wälder aus diesem Gebiet verwaltete. 1926 wurde die Genossenschaft „Regna“ gegründet, die die Ausbeutung der Wälder im Nassoder Grenzgebiet übernahm, während die andern Forstbestände zur Verfügung zahlreicher Geschäftsleute standen.

Dieser Situation machten das Gesetz aus dem Jahre 1947 und die Nationalisierung von 1948 ein Ende.